

MØTEBOK

SAK NR: **Sak 18/2022**
 SAKSBEHANDLER: **Anne Frugård**
 Arkivnr.: 621.2

MØTEDATO: **1.9.2022**
 MØTESTED: **Tingvang**

SIGN: _____

Utskrift til:

Statskog SF
 Øystre Slidre kommune v/viltansvarlig
 ØSJFF v/Anders Frøberg

Taksering av lirype 2022. Regulering av jakttrykk.

Bakgrunn

Fjellstyret har siden 1996 basert småviltforvaltningen med bakgrunn i kunnskap gjennom registreringer/taksering av lirypebestanden før jakt. Fra 2008 har fjellstyret benyttet linjetaksering "Distance Sampling" (avstandsmetoden). Systemet drives av en webportal <http://honsefuql.nina.no> for registrering og håndtering av data fra taksering av ryper og skogsfugl.

I korte trekk går linjetaksering ut på at det er lagt ut 52 linjer på til sammen 135 km fordelt over hele allmenningen. Linjene skal dekke et gjennomsnitt av allmenningens lirypeområder som er beregnet til å omfatte omlag 400 km². Linjene skal følges slavisk med GPS, og hver oppflukt av rype registreres med antall fugl fordelt på kylling og voksen. I tillegg registreres oppfluktsted i avstand til linja. Disse, og flere data registreres i et dataprogram, som beregner antall ryper pr. km² og kyllingproduksjon.

Bare en svært liten arealdel (3-4 %) av allmenningens lirypeareal er taksert. Kunnskapen om bestandsforholdene er et estimat og ikke eksakt viten om den totale lirypebestanden. "Distance Sampling" er likevel det mest anerkjente takseringssystemet, og det er i bruk i de fleste store forvaltningsområder i Norge. Siden takseringen foregår før båndtvangen er opphevet, er det søkt om, og gitt dispensasjon av Øystre Slidre kommune. Linjetakseringen ble gjennomført i perioden 6.–19. august.

Norges fjellstyresamband lager hvert år en samlerapport over takstresultatene fra alle fjellstyrene, denne kalles RypeRapporten og legges ut på NFS sine hjemmesider og kan leses her: [RypeRapporten 2022](#)

Gjennomføring 2022

Takseringen er, i år som tidligere, gjennomført av fuglehundgruppa i Øystre Slidre jeger- og fiskerforening. Alle med ansvar for takseringslinjene har deltatt på takseringskurs. Ett takseringslag består minimum av to personer og to hunder. Det var forholdsvis gode forhold under årets taksering. Taksørene melder at de har sett noe rovfugl og kråkefugl under taksering. Samarbeidet mellom ØSJFF og fjelloppsynet har også i år fungert utmerket både før, under og etter taksering.

Resultater

Totalt er det taksert 133,9 km. Det er registrert 79 observasjoner med til sammen 266 liryper. For å få mest mulig data i beregningene er statsallmenningen delt i 2 områder.

Område 1(A): Taksert 20 linjer med i alt **47 km.**

Område 2(B/C): Taksert 32 linjer med i alt **86,9 km.**

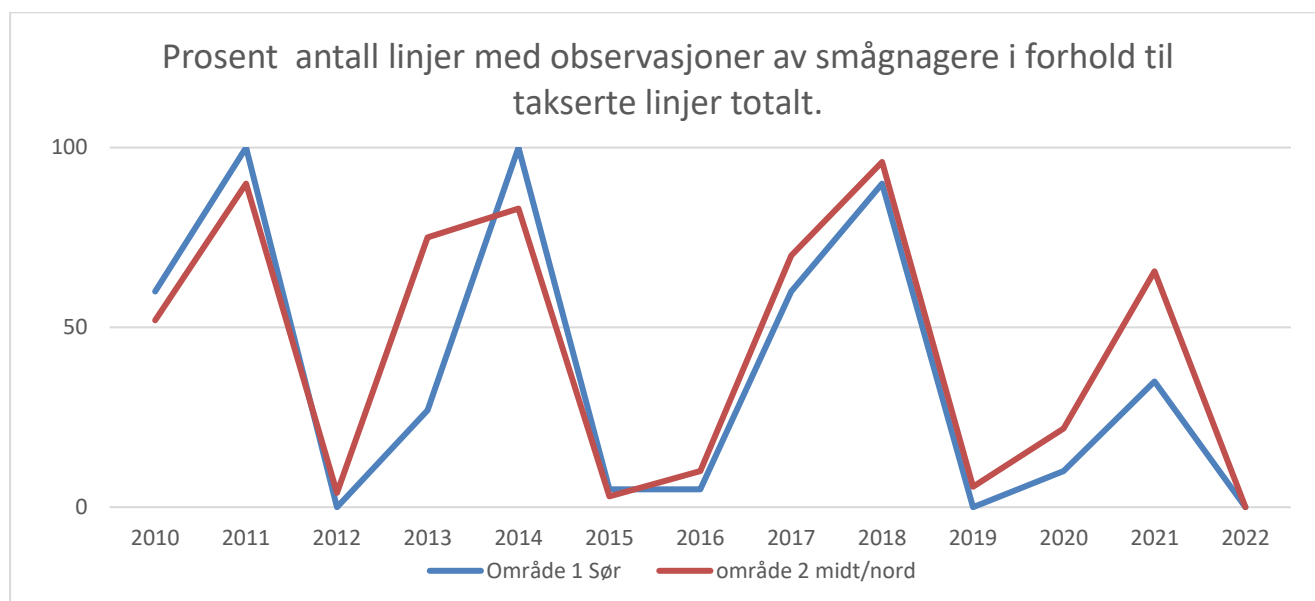

Resultater 2022:

Område (jaktfelt)	Ant linjer	Antall meter	Antall obs**)	Ant ryper	Ryper pr km ² *) (95 % sikkerhet)	Tetthet av voksen fugl	Prod. kylling pr 2 voksne
1 (A)	20	47000	29	148	18,2 (9,5-34,7)	6,2	3,8
2 (B, C)	32	86900	50	118	6,7 (4-11,1)	4	1,3
Samlet	52	133900	79	266	12,4 (7,5-20,7)	5,1	2,3

*) Tallene i (parentes) gjelder variasjonsmålet for estimatet; ryper pr km². Dvs. at antall ryper pr km² for hele allmenningen med stor sikkerhet ligger mellom 7,5 og 20,7.

***) Antall obs refererer til antall ganger en observerer fugl, kull eller enkeltfugler. For å få et godt estimat bør det være minst 40 obs i et område. I område 1 er det bare 29 obs og det er dermed et usikkert estimat. Det sikreste estimatet får vi når vi bruker tall for hele allmenningen (79 obs).

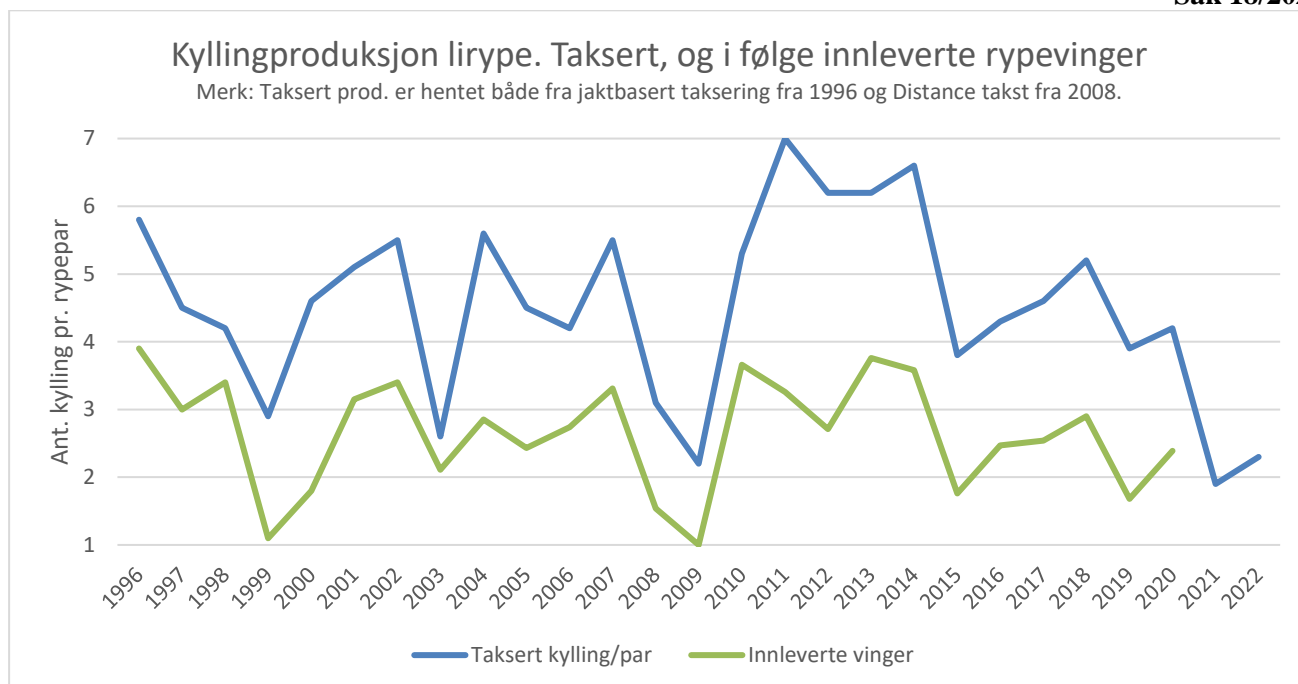

Figur 1. Kyllingproduksjonen er påvirket av mengden smågnagere, og det blir derfor også registrert smågnagere under lirypetakseringen. Det ble ikke funnet smågnagere under taksering i 2022. Det ble funnet smågnagere på 28 av 52 linjer i 2021 og på 9 av 52 linjer i 2020. 2019 var også et bunnår for smågnagere med observasjoner bare på 2 av 52 linjer. I 2018 var det bra med smågnagere, og det var observert smågnagere på 49 av 52 linjer. Både 2015, 2016, 2019, 2020 og 2022 må betraktes som bunnår for smågnagere, som normalt medfører høyere predasjon på egg og kyllinger. Det var lite smågnagere å se våren 2021 (under hekking) selv om smågnagerbestanden fikk en oppsving nærmere høsten 2021 (taksering).

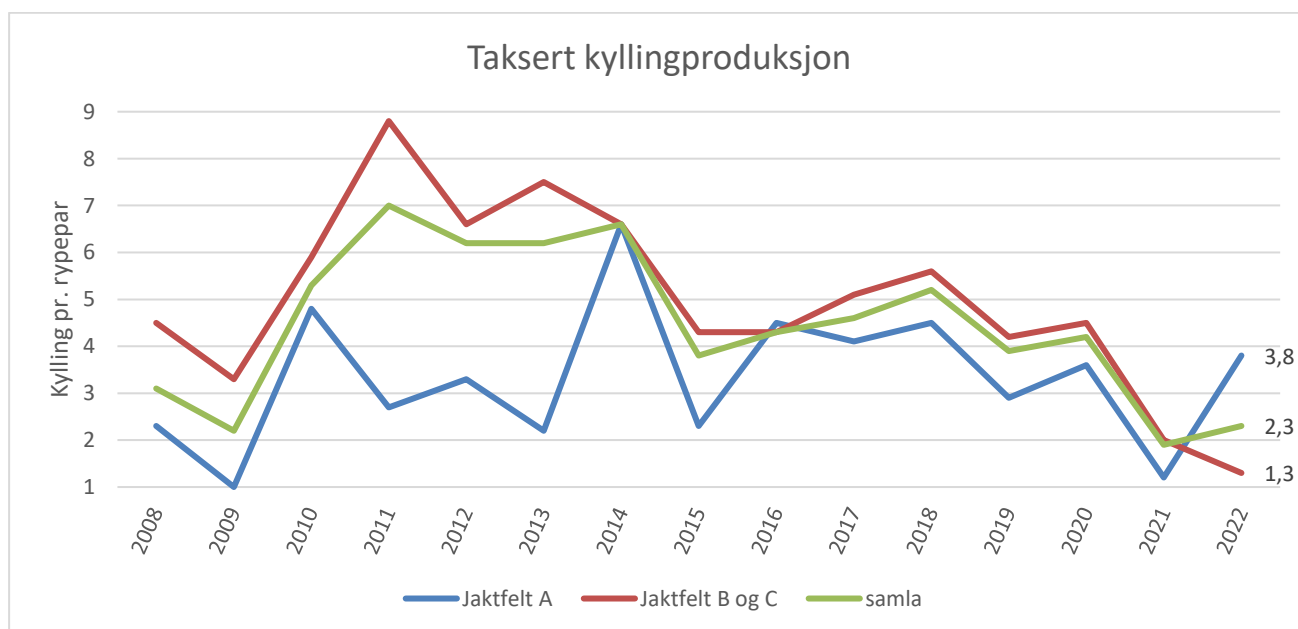
Sammenlignbare resultater fra DISTANCE – taksering tidligere år:

		-08	-09	-10	-11	-12	-13	-14	-15	-16	-17	-18	-19	-20	-21	-22
Omr. 1 Felt A	Ryper pr km ²	28	8	19	6	3	2	13	10,6	10,5	12,5	20,7	9,7	13,8	4,2	18,2
	Kyllingprod.	2,3	1	4,8	2,7	3,3	2,2	6,6	2,3	4,5	4,1	4,5	2,9	3,6	1,2	3,8
Omr. 2. Felt B og C	Ryper pr km ²	11	6	16	20	15	33	21	24,9	16,7	17,6	21,3	17,9	19,1	10,3	6,7
	Kyllingprod.	4,5	3,3	5,9	8,8	6,6	7,5	6,6	4,3	4,3	5,1	5,6	4,2	4,5	2	1,3
Samla	Ryper pr km ²	20	7	19	15	8	18	17	17,8	13,6	15,1	21	13,8	16,4	7,2	12,4
	Kyllingprod.	3,1	2,2	5,3	7	6,2	6,2	6,6	3,8	4,3	4,6	5,2	3,9	4,2	1,9	2,3

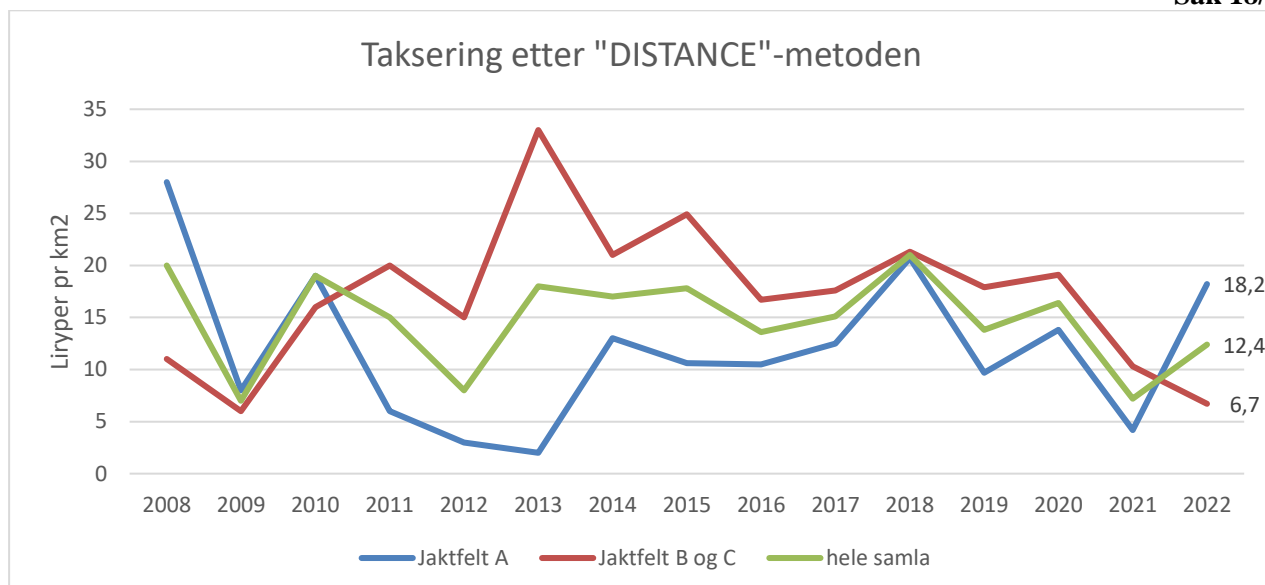
Systemet har vært, og er i endring. Bestandstall fra tidligere år kan derfor ikke direkte sammenlignes, men betraktes som en indikasjon. Når vi sammenligner årets tall med gjennomsnittet fra de 15 årene vi har hatt linjetaksering er kyllingproduksjonen i år svært lav 2,3 mot gj.snitt 4,5. Rypetettheten er også lav 12,4 mot gj.snitt 14,8.

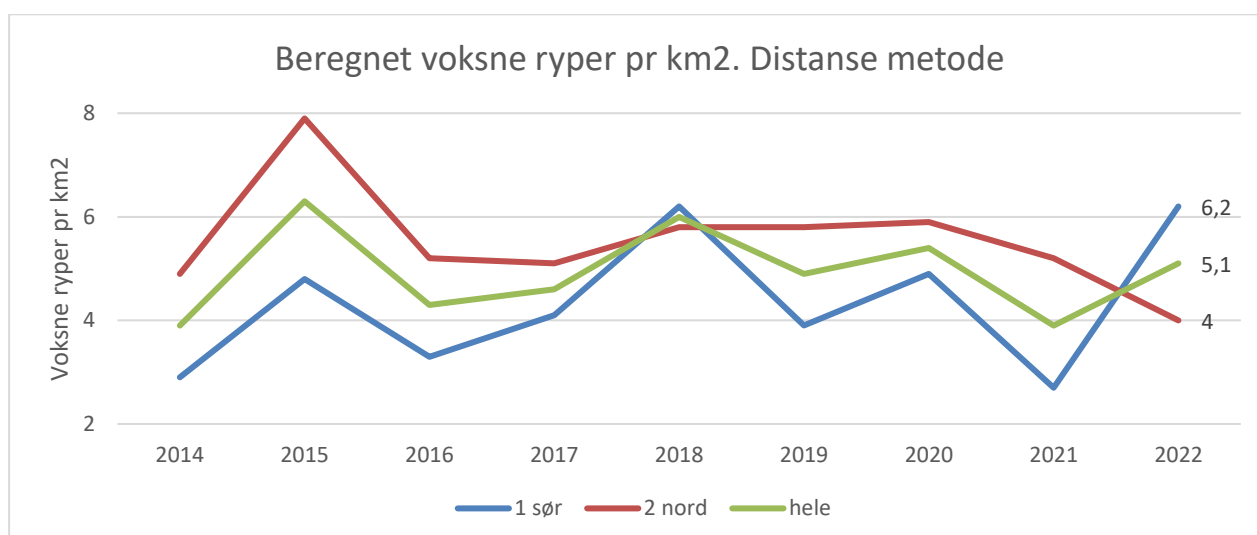
Figur 2. Vår erfaring er at takseringen som gjennomføres er bra, og vi baserer denne påstanden bl.a. på at det er klart samsvar i svingningen i kyllingproduksjon hos lirype når en sammenligner taksering i august og innsamling av rypevinger etter jakta. Den store forskjellen i nivå kan blant annet forklares med at data er innhentet på forskjellig tidspunkt. Taksering er gjennomført i midten av august, og vingeprøvene er fra jakta (15/9 og utover). Predasjonstapet er høyere hos kylling enn hos voksen fugl. I tillegg kan det også skyldes metodebruk. For å få best mulige data er vi avhengige av at flest mulig jegerne sender inn rypevinger til oss etter jakta. Rapport om felling og sett-småvilt er et krav i våre jaktregler, i tillegg er det et sterkt ønske fra oss at jegere sender inn rypevinger. Rypevingene er også vår eneste mulighet til å overvåke kyllingproduksjon hos fjellrypebestanden. Jakta ble avlyst i 2021 dermed ingen innleverte rypevinger.

Figur 3. Taksert kyllingproduksjon fordelt på jaktfelt. Forskingen mener at et uttak på 15 % av taksert bestand i liten grad påvirker neste års hekkebestand hvis kyllingproduksjonen er på mer enn 2,5 kylling/par. I midtre og nordre del av statsallmenningen (B og C) ser vi i år den laveste takserte kyllingproduksjonen vi har hatt. Samlet er det taksert en kyllingproduksjon på 2,3 kylling/par.

Figur 4. Takstresultat fordelt på jaktfelt og samla for hele statsallmenningen. Jaktfelt A er i sør og jaktfelt B/ midt og nord. Begge områder viste en nedgang i 2021. I år ser vi et bedre takstresultat i den sørre del av statsallmenningen, et område som tidligere har hatt lavere tetthet enn områdene lenger nord.

Figur 5. Voksne ryper pr. km² fordelt på jaktfelt og samla for hele statsallmenningen. Blå linje viser resultatene for jaktfelt A (sør), rød linje viser resultater for jaktfelt B og C, og grønn linje viser samla verdier. Totalt har beregnet voksne ryper pr km² (fig.5) hatt en liten økning fra i fjor, denne økningen skyldes en økning i sør(A). I jaktfelt B og C registrerer vi et svært lavt nivå også av voksne ryper.

Vurderinger

Svingninger i rypebestandene er det ikke lett å bli klok på, men at det er en kompleks dynamikk knyttet til bl.a. klima, smånagere/andre arter, sosiale mekanismer, predatorer og parasitter er det stor enighet om. Rypedynamikken kan drives samtidig av mange sammenhenger i økosystemet som er følsomme for klimaendringer. Dette bidrar til en svært sammensatt dynamikk.

Hvor stor betydning jakt har for rypebestandene har forskningen ikke noe klart svar på. Noen norske studier antyder at jakt kan ha betydning. Samtidig viser oppfølging av store områder i Sverige som har vært utsatt for henholdsvis hardt jaktpress og områder helt uten jakt, at det ikke er noen sammenheng mellom jaktpress og antall voksne fugler som fins i området neste vår.

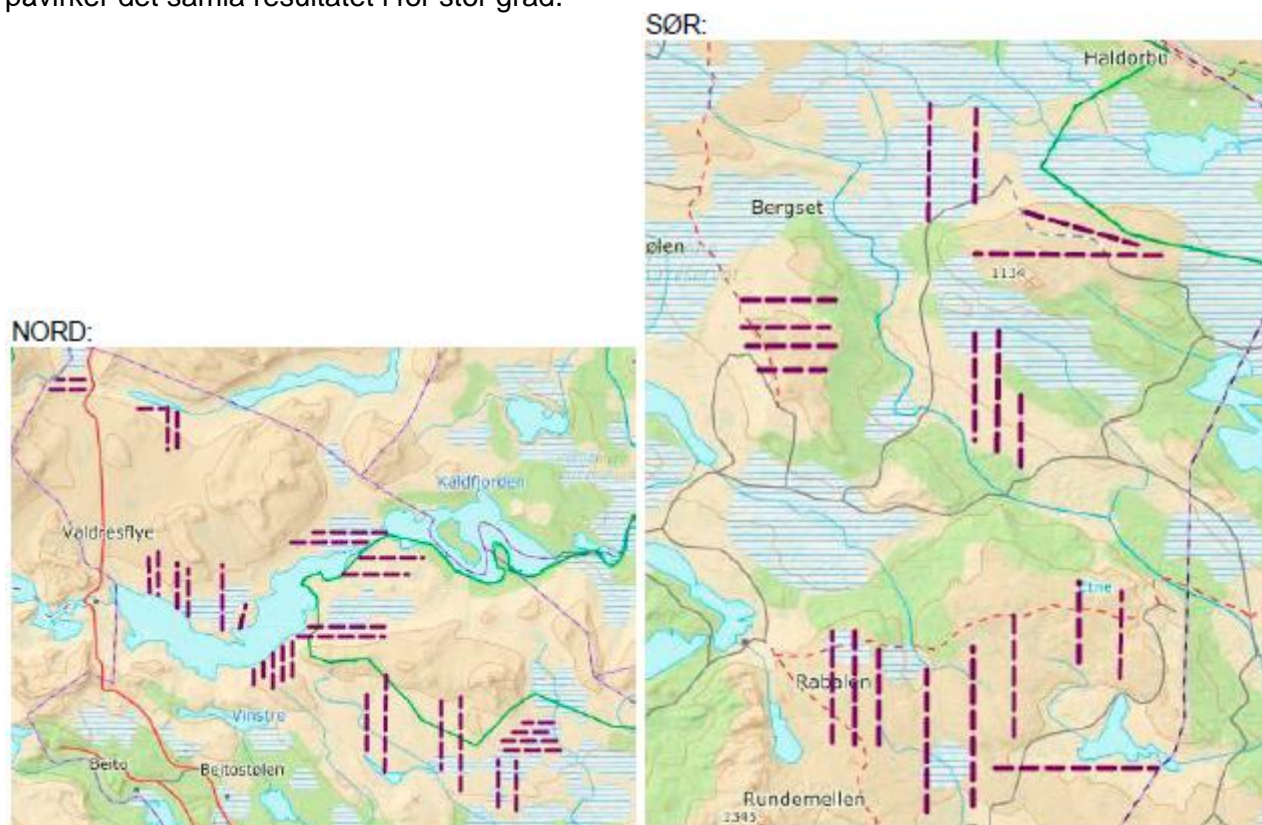
Et viktig prinsipp i viltforvaltningen er likevel at en art bare kan høstes dersom best tilgjengelig informasjon tilsier at arten produserer et høstingsverdig overskudd.

Hvorvidt arten produserer et høstingsverdig overskudd må avgjøres ut fra en vurdering av biologiske forhold som bestandens størrelse, reproduksjonsevne, konkurranse fra andre arter, predasjon, næringstilgang og artens følsomhet for miljøendringer.

Lirype

Bestandsforholdene for lirype i 2022 er på et lavt nivå sammenlignet med årene etter start av linjetaksering i 2008. Kyllingproduksjon er svært lav i jaktfelt B og C, i det som gjennom tidene har vært våre beste områder. Årets takstresultat er sammenlignbart med resultatene fra året 2009 og 2021, og bestanden er fortsatt på lavt nivå. Vi ser likevel en gledelig økning i både kyllingproduksjon og voksenfugl i det sørre område som historisk har hatt en lavere rype tetthet.

Det sørre området (1) er mer ujevnt enn i nord (2). Takseringslinjene skal være representative for forvaltningsområdet, dvs. at hver takseringslinje i størst mulig grad dekker alle terrengtyper og habitat. Hvis ikke, kan tettheten fort under- eller overestimert. Siden taksørene er avhengige av å kunne se rypene kan ikke linjene legges i tett bjørkeskog men må legges i åpne områder. Vi kan anta at tallene vi får fra det sørre området derfor er et overestimat, og det kan se ut til at disse tallene påvirker det samla resultatet i for stor grad.

For lirype mener forskere at et jaktuttak på 15 % av taksert rypebestand kan brukes når kyllingproduksjonen er over 2,5. I 2022 er kyllingproduksjon 2,3 når hele takseringsområdet ses under ett, og på henholdsvis 3,8 i område A og 1,3 i område B når vi deler takseringsområdet opp. For å få et godt estimat bør det være minst 40 observasjoner i et område. I område 1 er det i år bare 29 observasjoner, og det er dermed et usikkert estimat. Det sikreste estimatet får vi når vi bruker tall for hele allmenningen (79 obs). I fjor (2021) hadde vi også et svært dårlig takseringsresultat, da hadde ingen områder en taksert kyllingproduksjon over 2,5 og det ble ikke åpnet for jakt på rype eller orrfugl. Siden det i år ikke er sett smågnagere under takseringen kan vi også forvente at predasjonspresset på rype blir større enn i år der rovfugler og smårovvilt kan ha mye smågnagere på menyen.

2015 skilte seg ut som et år med bra bestand av voksne liryper. Ellers i perioden 2014-17 var bestanden av voksne ryper ikke særlig bra. I 2018 var vi tilbake på samme nivå som i 2015. Det så da ut til å være jevnere mellom områdene, mens variasjonen mellom linjene, spesielt i sør, var veldig stor. I 2019 var det igjen større variasjon mellom områdene, og total tetthet av voksen fugl for hele området hadde gått ned. Nedgangen var spesielt stor i sør, og det førte til at fjellstyret stoppet rypejakta i sør fra 1.11 for å ta vare på mest mulig av de ryperne som var i live seint på høsten og som skulle danne grunnlaget for produksjonen i 2020. Det var derfor gledelig å se at vi hadde en oppgang i både taksert kyllingproduksjon og voksne ryper fra 2019 til 2020. I 2021 så vi en nedgang både for voksne ryper (stamfugl) og i kyllingproduksjon i hele statsallmenningen. Takseringen i 2022 viser en bedring i sør men en ytterligere nedgang i midt og nord (B og C).

Tetthet:

Beregninger etter programmet DISTANCE viser en rype tetthet på 12,4 ryper pr. km² for hele allmenningen, med konfidensintervall (7,5 – 20,7). Det er beregnet 18,2 ryper/km² i sør, og 6,7 ryper/km² i midt og nord. Årets taksering angir en total lirypebestand i statsallmenningen på ca 4960* liryper, det er ca 2000 flere ryper enn i 2021. Takseringstallene anslår 3003 ryper i sør (A) og 1641 ryper i midt og nord (B og C). Det er mye som tyder på at dette er en overestimert av bestanden i sør, og at vi derfor får et høyere bestandstall for hele området enn det som er tilfelle. (*NB Samlet utregning gir et noe annet resultat enn A+B+C)

Taksert kyllingproduksjon:

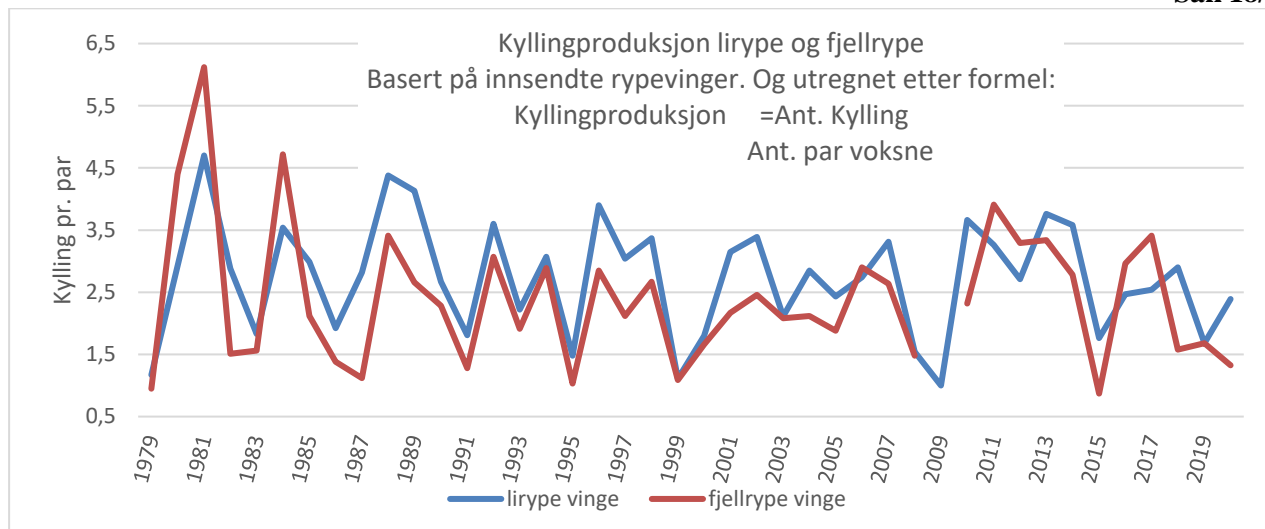
Kyllingproduksjonen er lav (2,3) sammenlignet med gjennomsnittet for de siste 15 årene (gj.snitt 4,5).

Fjellrype

I følge vår jaktstatistikk har fjellrypebestanden en svak men jevn oppgang fra 2009 og fram til og med 2018. I 2019 og i 2020 ble det som ventet ikke spesielt bra forhold for fjellrypa, og sannsynligvis var det lignende eller enda dårligere stilt i 2021 og 2022.

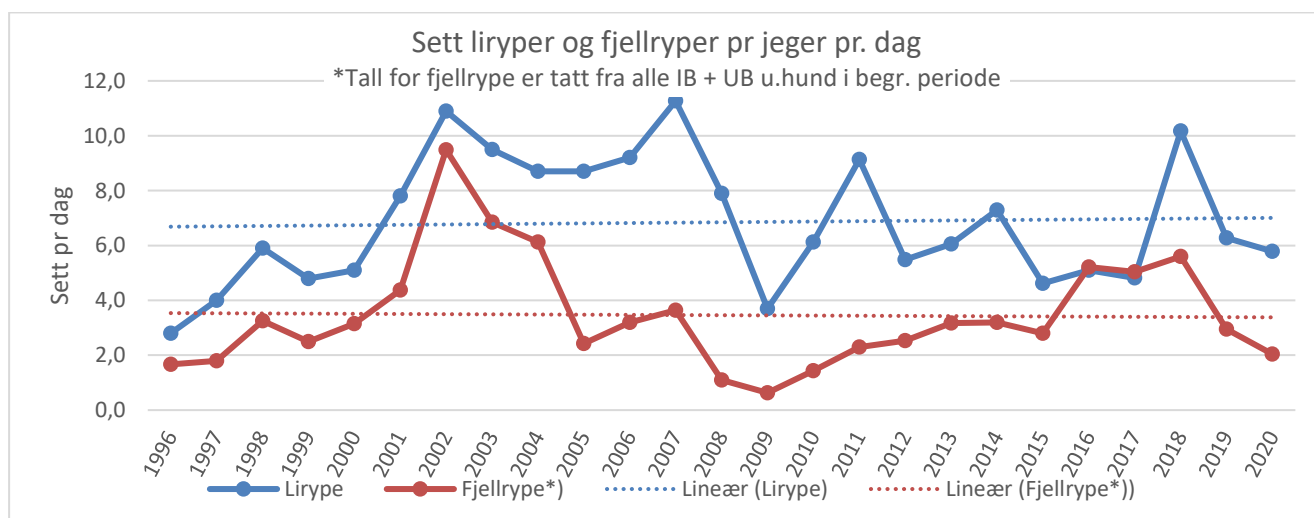
Hvis det skal takseres må det benyttes metoder som gir et godt bilde av bestanden, og vi er ikke kjent med at det finnes en god takseringsmetode for fjellrype. Siden det ikke foretas noen registreringer er det usikkert hvordan bestanden er selv om «sett-vilt» og innsamlede vinger gir oss noen svar etter at jakta er over. Innsamling av vingeprøver gir oss en ekstra sikkerhet om at takseringsresultatet for lirype er til å stole på. I tillegg er den eneste informasjonen vi har om kyllingproduksjon på fjellrype fordi det ikke er mulig å takserer fjellrypa på samme måte som liryper.

Vi samler inn rypevinger fra jakta i Øystre Slidre statsallmenning, og der kan vi hente ut nyttig informasjon. De aller fleste år viser vingeprøvene våre en sammenheng mellom kyllingproduksjon for lirype og for fjellrype, selv om det i 2020 var en økning for lirype og en nedgang for fjellrype. De fleste årene viser vingeprøvene våre også en noe lavere produksjon for fjellrype enn for lirype. Det er ingen signal som tilsier at det er god kyllingproduksjon hos fjellrype i år, snarere tvert imot, og det er derfor uaktuelt å åpne for jakt på fjellrype i år der det ikke åpnes for jakt på lirype. Dersom det skulle åpnes for jakt på fjellrype i år der liryper fredes vil det også føre til et økt og uønsket jaktpress på fjellrypa. Fjellrypa bør derfor, som tidligere år, innlemmes i eventuelle kvoter og fredninger.

Figur 6. De aller fleste år viser vingeprøvene våre en sammenheng mellom kyllingproduksjon for lirype og for fjellrype, selv om det i 2020 var en økning for lirype og en nedgang for fjellrype. De fleste årene viser vingeprøvene våre en noe lavere produksjon for fjellrype enn for lirype. For 2021 har vi ingen vingeprøver siden jakta ble avlyst.

En annen grunn for å innlemme fjellrypa i kvoter og fredninger er at det for mange jegere er vanskelig å skille fjell- og lirype litt ut på høsten. Argument som taler imot å ta med fjellrypa i kvoter/fredninger er at jakt på fjellrype i praksis har en kortere jakt sesong (pga være og føre). I tillegg har vi i Øystre Slidre relativt små områder med fjellrypeareal sett i forhold til de store nærliggende fjellområdene med fjellrypebestander som det i praksis ikke jantes i. Likevel bør fjellrype innlemmes i eventuelle kvoter og fredninger.

Figur 7. Sett rype pr. jegerdag. Det har vært en nedgang i sette ryper fra 2018. For 2021 har vi ingen data vi kan sammenligne med (siden rypejakta ble avlyst).

Orrfugl

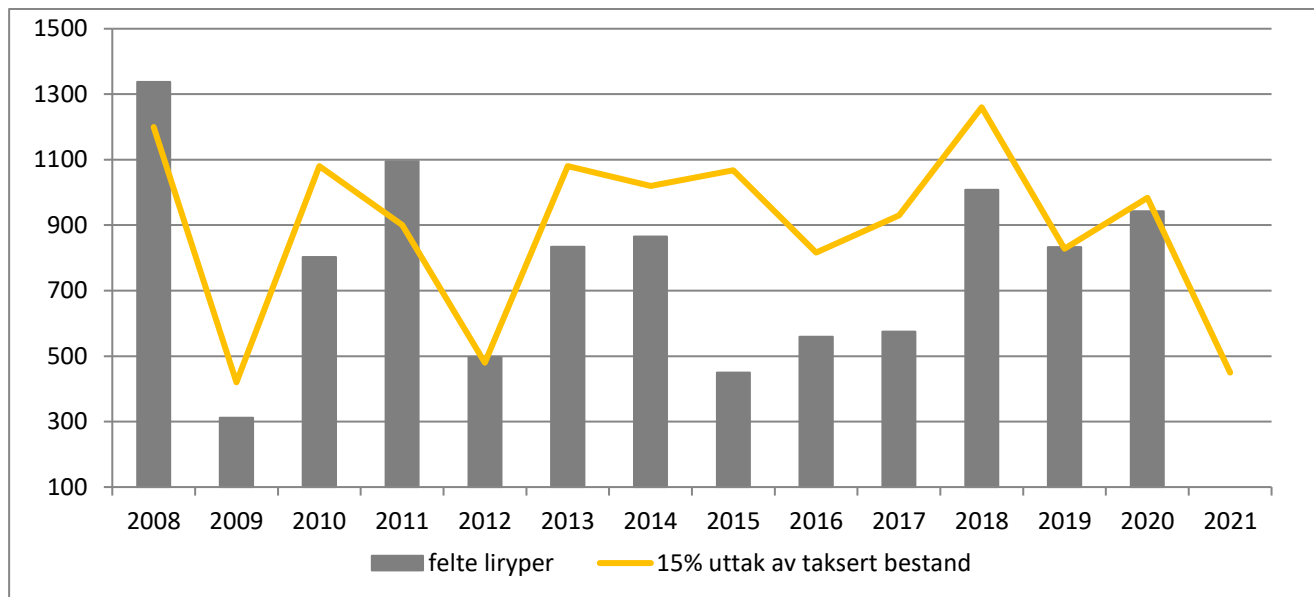
Takseringen er rettet mot lirype, men observasjoner av andre arter registreres. I år er det bare observert 4 orrfugl i sør (ingen høne eller kyllinger), mot 12 orrfugl i 2021 (god fordeling høne, hane, kylling). I 2019 og 2020 ble det observert 15 orrfugl. I 2018 ble det observert 6 orrfugl, og 13 orrfugl i 2017. Orrfuglbestanden har vært svært lav i mange år, og det er kun i sørlige del av statsallmenningen at vi har orrfuglterreng, det bør derfor ikke åpnes for jakt på orrfugl i år der rype fredes. Det kan se dårlig ut for orrfuglbestanden i år, og hvis det åpnes for jakt kan det trolig føre til et for stort jaktpress på orrfugl.

Andre arter

I år er det ikke observert smånagere eller hare på noen av de 52 takseringslinjene. Det er observert rev på 1 av 52 linjer. Bestanden av hare har vært bra i flere år. I 2019 var det påvist flere tilfeller med harepest i Øystre Slidre kommune uten at dette ga store utslag i felt eller sett hare.

Beregning av jaktuttak m.m.

De siste rypeforskningsprosjekter viser til at det er forsvarlig med jaktuttak på 15 % av taksert rypebestand uten at det påvirker neste års hekkebestand. Uttaket i Øystre Slidre statsallmenning har ligget på gjennomsnittlig 13 % i perioden 2008-2020. I gode år kan det tas ut noe mer, mens det i dårlige år bør tas ut mindre enn 15 %. Dette uttaksmålet forutsetter at det er en kyllingproduksjon på mer enn 2,5 kylling pr. rypehøne. I år er kyllingproduksjonen beregnet til å være 2,3.

Figur 8. Den gule linjen viser det forskningen mener er et forsvarlig jaktuttak jf. taksering, og de grå søylene viser beregnet antall felte ryper i Øystre Slidre statsallmenning de ulike årene. Dersom vi skal lytte til forskningen så skal den grå søylen ikke være høyere enn den gule linja, men denne metoden med jaktuttak på 15 % av taksert rypebestand kan bare brukes når kyllingproduksjonen er over 2,5. I 2021 var det en taksert kyllingproduksjon på 1,9 og i år er kyllingproduksjon 2,3. Det er når bestanden er lav at jakta har størst betydning for bestanden.

Tiltak for å begrense jaktuttak

Fjellstyret har gjennom vedtatte begrensninger de fleste år klart å holde et gjennomsnittlig uttak på under 15 % av taksert lrypebestand. Dette viser at reguleringsmekanismene som brukes, sannsynligvis har en virkning. Det er viktig å finne en balanse mellom antall jegere som får jakte, samtidig som at de som jakter, også får lov å felle ryper når bestanden er bra. I 2022 har vi en produksjon på 2,3 kylling pr. par. Vi kan derfor ikke bruke målet om et uttak på 15 % av høstbestanden før jakt slik forskningen anbefaler fordi kyllingproduksjonen er under 2,5 kylling pr par i år. En kvote på 2 ryper pr dag har ca 20 % reduserende effekt på uttaket og 1 rype/dag ca 50 % effekt i forhold til ingen kvote. Slik administrasjonen ser det bør vi beholde de rypene vi kan i år, og det bør det ikke gjennomføres jakt på rype og orrfugl.

Tiltakene virker best når jegerne har forståelse for, og er enige i de begrensningene som settes:

- I håp om å ta vare på mest mulig stamfugl og legge til rette for neste års produksjon bør det ikke åpnes for jakt på rype (li og fjell) eller orrfugl i år.
- Selv om takstresultatene gir et positivt resultat for det sørre område (A) så er dette et lite og marginalt rypeområde sett i forhold til resten av statsallmenningen vår. Det er et område som vanligvis har hatt lavere produksjon Dersom et område (B og C) fredes vil det også føre til et for stort jaktpress i andre områder (A). Reguleringene bør derfor være like for hele allmenningen.

Etter at det ble startet med taksering i 2008 er det, bortsett ifra i år, 2009, 2012 og 2021 som har vært de årene med dårligst takseringsresultat. I 2022 er det noe bedre, men med en nedgang i område B og C skyldes økningen takstresultatene i sør (felt A).

		2009	2012	2021	2022
Område 1	Ryper pr km2	8	3	4,2	18,2
Felt A	Kyllingprod.	1	3,3	1,2	3,8
Område 2	Ryper pr km2	6	15	10,3	6,7
Felt B og C	Kyllingprod.	3,3	6,6	2	1,3
Samla	Ryper pr km2	7	8	7,2	12,4
	Kyllingprod.	2,2	6,2	1,9	2,3

I 2009, 2012 og 2021 var det følgende reguleringer:		2009	2012	2021
Regulering:	Småviltjakt, med sterke begrensninger. Dagskvote på 1(ett) vilt pr. dag og maksimalt 8(åtte) vilt i løpet av 2009. Med vilt menes lirype, fjellrype, orrfugl, hare, and eller vader. Jakt med harehund i perioden 1. -15. oktober. Kan ikke felle annet småvilt enn hare. Dagskvote settes til 1 (èn) hare pr. jaktlag pr. dag, og maks 3 (tre) harer pr. jaktlag i løpet av 2009.	Fredning av lirype i sørre del. Dagskvote 2 (1 f.o.m. 16.10)	Fredning av lirype og fjellrype i hele statsallmenningen.	

I fjor (2021) var det første året med totalfredning av rype i Øystre Slidre statsallmenning. Administrasjonen har foreslått totalfredning også i år.

Naturmangfoldsloven § 7

Jf § 7 skal saken vurderes opp mot bestemmelsene i §§ 8-12:

Småviltbestandene har store naturlige svingninger. I denne saken er forslag til bestemmelser for årets jakt vurdert med bakgrunn i taksering av lirypebestanden, lirype utgjør ca 80 % av antall felte småvilt i statsallmenningen. Kunnskapsgrunnlaget er så godt som det innen rimelige krav lar seg gjøre å framskaffe. Jf vitenskapelig kunnskap er det i saken lagt opp til at uttaket ikke skal være større enn ca 15 % av registrert lirypebestand, og dermed i liten grad vil påvirke neste års hekkebestand dersom kyllingproduksjonen er over 2,5 kylling pr. par. Vi kan ikke bruke målet om et uttak på 15 % av høstbestanden før jakt slik forskningen anbefaler siden kyllingproduksjonen er under 2,5 kylling pr par i år. Slik vi ser det bør det ikke gjennomføre jakt på rype og orrfugl i år. En anser foreslått uttak som bærekraftig, og at saken er vurdert tilstrekkelig i forhold til tilgjengelig kunnskap (§8) og føre-var-prinsippet (§9). §§ 10-12 er også vurdert. En kan ikke se at forslag til vedtak er i konflikt med disse forhold.

Fjellosas § 23, siste ledd

"Før fjellstyret gjer noko vedtak etter andre og tredje stykket, skal kommunen uttale seg. Er det usemje mellom fjellstyret og kommunen, må fjellstyrevedtaket leggjast fram for departementet som tek avgjerd i saka."

Saken, med forslag til vedtak, er oversendt kommunen for uttale. Kommunen skriver at; «Øystre Slidre kommune mener fjellstyret har gjort ei grundig vurdering av årets takseringsresultater og støtter forslaget om å ikke åpne for jakt på annet enn hare og smårovilt i år grunna låg bestand.» Hele uttalen er vedlagt (vedlegg 1).

Innspill fra Øystre Slidre Jeger- og Fiskerforening

Takseringsresultatet og dette saksdokumentet er som vanlig sendt til Øystre Slidre Jeger- og Fiskerforening som får mulighet til å komme med innspill, og ØSJFF konkluderer med at;

«Øystre Slidre Jeger- og Fiskerforening støtter Fjellstyrets forslag om å ikke åpne for jakt på lirype, fjellrype og orrfugl i 2022, med mindre man kan finne faglig grunnlag for å åpne opp for jakt på lirype, fjellrype eller orrfugl med strenge restriksjoner, slik Fjellstyret gjorde i 2009. Åpnes det ikke for jakt i 2022, støttes forslaget om salg av treningskort for fuglehund.» Hele uttalen er vedlagt (vedlegg 2).

Rekruttering

Alle 14 og 15 åringer kan få gratis opplæringsjakt på småvilt, og Oppland JFF har årlig hatt ei helg med opplæringsjakt der fjellstyret bidrar med gratis jaktkort. I 2018 og 2019 tildelte Øystre Slidre fjellstyre i tillegg 5 stk gratis jaktkort (dagskort) til førstegangsjegere, altså jegere som samme år hadde tatt jegerprøven. Dette er et samarbeid mellom fjellstyrene og NJFF. I 2020 tildelte fjellstyret 5 stk 2 dg jaktkort til førstegangsjegere (jegere som tok jegerprøven i 2020), med samme forutsetninger som tidligere. Disse tilbudene beskatter i liten grad bestanden, men for de ferske jegerne som får benytte seg av tilbudet kan det likevel bety mye. Det vil likevel sende et feil signal dersom jakt for denne gruppen jegere kan fortsette på andre vilkår/begrensninger enn for andre jegere.

Forslag til reguleringer i andre statsallmenninger

2022	Øystre Slidre	GAUSDAL	Vestre SLIDRE	FRON
Total tetthet	12,4 (6,7 i B og C)	3	13,5	5,1
Kylling Pr par	2,3 (1,3 i B og C)	0,3	3,1	1,3
Forslag til begrensning:	Se forslag til vedtak.	Kvotefastsettelse skjer 1. sept., med forslag om stenging av jakt.	Kvotefastsettelse skjer 31. august. Forslag om 3 ryper pr jeger pr 5 dagers periode. 6 ryper pr jeger for sesongkort. Uansett maks 2 pr dag. Opptelling etter 10 dager og ny vurdering.	Taksering fra Børkdalen. Kvotefastsettelse skjer 1. sept., med forslag om stenging av jakt.

Det er en god ide å kalibrere seg, spesielt siden fjellstyremedlemmene i forkant av denne årlige saken ofte blir kontaktet av engasjerte jegere. En annen grunn til å gløtte på takseringsresultat fra andre deler av Sør-Norge er at det trengs 30-50km² for å forvalte voksne liryper og unge stegger som er ganske stedbundne. Vi trenger 3-400km² for å forvalte halvparten av de unge hønene (framtidens eggleggere). Til sammenligning er Øystre Slidre statsallmenning og Heimdalen totalt 550km². Det er ikke så lett å få tak i data fra andre områder så tidlig, men mange av de andre områdene har en noenlunde lik taksering som det vi ser i våre områder.

Lovhjemmel

Alle som siste året har vært og som fremdeles er fast bosatt i Norge har rett til, under like vilkår, å drive småviltjakt uten hund i statsallmenningene, jf. fjellovas § 23, 1. ledd. Fjellstyret har imidlertid myndighet til å regulere jakttrykket, men må da sørge for en rimelig fordeling mellom uten- og innenbygdsboende. Fjellstyret er imidlertid ikke pålagt å stille alle søkere likt ved tildelingsprosedyren, det sentrale er å sikre en rimelig fordeling. Dersom situasjonen er slik at det er få innenbygdsboende jegere og mange utenbygdsboende søkere, har fjellstyret anledning til å slippe til alle innenbygdsboende, selv om adgangen er regulert for de utenbygdsboende.

Fjellstyret skal vurdere følgende forhold:

- Kvoteregulering for alle arter.
- Dagskvote/sesongkvote
- Område/tidsrom.
- Selge flere jaktkort?
- Stoppe all jakt eller avslutte jakta tidligere?
- Hvilke arter.
- Vurdere snarefangst, evt. reguleres i tid og antall snarer pr. jaktkort.

Forslag til vedtak

Fjellstyret legger vekt på å finne en fornuftig balanse mellom bærekraftig høsting og det å ivareta både lokale og tilreisende jegere sine interesser. Vi ønsker at rypebestanden så raskt som mulig kommer opp på et nivå som produserer et høstingsverdig overskudd. Med hjemmel i fjelloven § 23 vedtar fjellstyret derfor følgende begrensninger som skal gjelde under småviltjakta 2022:

Alle jegergrupper unntatt harejegere:

Hele allmenningen:

- Det åpnes ikke for jakt på lirype, fjellrype eller orrfugl.
- Siden det ikke åpnes for jakt åpnes det for et begrenset salg av treningskort for fuglehund i perioden 15. september til 31. oktober. Det blir satt krav om føring av sett-vilt skjema for treningskort.

Utenbygds jegere som allerede har kjøpt jaktkort for småvilt får følgende refusjonsalternativer:

1. Refusjon av jaktkort. Innbetalt beløp vil bli refundert, med fradrag av et administrasjons-gebyr på 15% av kjøpesummen.
2. Jaktkortet gjøres om til treningskort til fuglehund. Det blir satt krav om føring av sett-vilt skjema for treningskort.

Fjellstyret overlater til fjellstyreadministrasjonen å finne gode løsninger for refusjon av jaktkort og salg av treningskort.

Harejakt med harehund:

Det åpnes for harejakt med harehund. Harejegere kan ikke felle annet småvilt enn hare og smårovvilt.

Smårovvilt:

Jakt går som normalt.

Vedtak

Fjellstyret legger vekt på å finne en fornuftig balanse mellom bærekraftig høsting og det å ivareta både lokale og tilreisende jegere sine interesser. Vi ønsker at rypebestanden så raskt som mulig kommer opp på et nivå som produserer et høstingsverdig overskudd. Med hjemmel i fjelloven § 23 vedtar fjellstyret derfor følgende begrensninger som skal gjelde under småviltjakta 2022:

Alle jegergrupper unntatt harejegere:

Hele allmenningen:

- Det åpnes ikke for jakt på lirype, fjellrype eller orrfugl.
- Siden det ikke åpnes for jakt åpnes det for et begrenset salg av treningskort for fuglehund i perioden 15. september til 31. oktober. Det blir satt krav om føring av sett-vilt skjema for treningskort.

Utenbygds jegere som allerede har kjøpt jaktkort for småvilt får følgende refusjonsalternativer:

1. Refusjon av jaktkort. Innbetalt beløp vil bli refundert, med fradrag av et administrasjons-gebyr på 15% av kjøpesummen.
2. Jaktkortet gjøres om til treningskort til fuglehund. Det blir satt krav om føring av sett-vilt skjema for treningskort.

Fjellstyret overlater til fjellstyreadministrasjonen å finne gode løsninger for refusjon av jaktkort og salg av treningskort.

Harejakt med harehund:

Det åpnes for harejakt med harehund. Harejegere kan ikke felle annet småvilt enn hare og smårovvilt.

Smårovvilt:

Jakt går som normalt.

Enstemmig.

Vedtaket kan iflg. § 28 i forvaltningsloven, påklages. En eventuell klage skal være skriftlig og sendes Øystre Slidre fjellstyre innen 3 uker fra mottak av dette vedtak. Parter har rett til innsyn i sakens dokumenter jfr. Forvaltningsloven §§ 18 og 19.

Vedtaket fattet med hjemmel i fjellovens § 23, gjelder 1 uke etter at det er kunngjort.

Vedlegg 1. Uttale fra Øystre Slidre kommune.

Uttale til Øystre Slidre fjellstyre - Taksering av lirypebestanden 2022 - Regulering av jaktuttak

Øystre Slidre fjellstyre har i de siste 20 åra taksert lirypebestanden i Øystre Slidre statsallmenning med takseringsmetoden Distance Sampling (linjetaksering ved bruk av hund). Linjetaksering er en vitenskapelig metode for å beregne hvor mange ryper det er innafor et område.

Bestandsforholdene for lirype i 2022 er på et lågt nivå sammenligna med åra etter oppstart av linjetaksering i 2008. Kyllingproduksjonen er svært låg i hele allmenninga.

Beregninger etter programmet DISTANCE viser en rypetetthet på 2 ryper pr km² for hele allmenninga, 18,2 ryper/km² i sør og 6,7 i midt og nord. Årets taksering angir en total lirypebestand i statsallmenninga på omlag 4960 liryper. Kyllingproduksjonen på 2,3 er låg sammenligna med gjennomsnittet de siste 14 åra (snitt 4,8).

De siste rypeforvaltningsprosjekter viser til at det er forsvarlig med jaktuttak på intill 15% av taksert høstbestand uten at de påvirker neste års hekkebetsand. Dette forutsetter en kyllingproduksjon på mer en 2,5 kyling/rypehøne. Det er når bestanden er lav, at jakta har mest betydning for bestanden. Med bakgrun i årets takseringsreslutater foreslår fjellstyret følgende begrensninger som skal gjelde under jakta i 2022:

Alle jegergrupper unntatt harejegere:

Hele allmenningen:

- Det åpnes ikke for jakt på lirype, fjellrype eller orrfugl.
- Siden det ikke åpnes for jakt åpnes det for et begrenset salg av treningskort for fuglehund i perioden 15. september til 31. oktober. Det blir satt krav om føring av sett-vilt skjema for treningskort.

Utenbygds jegere som allerede har kjøpt jaktkort for småvilt får følgende refusjonsalternativer:

1. Refusjon av jaktkort. Innbetalt beløp vil bli refundert, med fradrag av et administrasjons-gebyr på 15% av kjøpesummen.
2. Jaktkortet gjøres om til treningskort til fuglehund. Det blir satt krav om føring av sett-vilt skjema for treningskort.

Fjellstyret overlater til fjellstyreadministrasjonen å finne gode løsninger for refusjon av jaktkort og salg av treningskort.

Harejakt med harehund:

Det åpnes for harejakt med harehund. Harejegere kan ikke felle annet småvilt enn hare.

Smårovvilt:

Jakt går som normalt.

Øystre Slidre kommune mener fjellstyret har gjort ei grundig vurdering av årets takseringsresultater og støtter forslaget om å ikke åpne for jakt på annet enn hare og smårovvilt i år grunna låg bestand.

Vedlegg 2. Innspill fra Øystre Slidre Jeger- og Fiskerforening.

Innspill til småviltjakt i 2022

Øystre Slidre Jeger- og Fiskerforening (ØSJFF) har i dag 300 medlemmer, hvorav 75% er innenbygdsboende i Øystre Slidre og de resterende 25% i all hovedsak er utenbygdsboende med tilknytning til kommunen og foreningens aktiviteter.

Fuglehundgruppa i ØSJFF har utført taksering av lirype i oppdrag for Øystre Slidre Fjellstyre. Ett mangeårig og godt samarbeid. 40 taksører og 64 hunder har vært i aksjon i 2022.

ØSJFF har også i år mottatt flere henvendelser etter publisering av årets takseringsresultat. Tilbakemeldingene fra medlemmer er delt i sitt syn på forslag om avlysning av jakt på lirype, fjellrype og orrfugl i 2022.

De som mener at det skal åpnes for jakt på lirype, fjellrype og orrfugl i 2022 viser til at takseringsresultatet på totalt 12,4 ryper pr/km² er en vesentlig økning fra 2021, og bare litt under gjennomsnittsverdien på 14,8 ryper pr/km². De som støtter avlysning, viser særlig til den registrert svake kyllingproduksjonen i jaktfelt B og C. Om det åpnes for jakt bør kvote være lav, men lik på felt A, B og C. Normal jakttid for innenbygdsboende. Utenbygdsjegere må begrenses i antall til lovlig minimum!

Øystre Slidre Jeger- og Fiskerforening støtter Fjellstyrets forslag om å ikke åpne for jakt på lirype, fjellrype og orrfugl i 2022, med mindre man kan finne faglig grunnlag for å åpne opp for jakt på lirype, fjellrype eller orrfugl med strenge restriksjoner, slik som Fjellstyret gjorde i 2009. Åpnes det ikke for jakt i 2022, støttes forslaget om salg av treningskort for fuglehund.

I tillegg ønsker ØSJFF å foreslå følgende tiltak til Fjellstyret:

1. Legge til rette for- og motivere til økt jakt på smårovvilt.
2. Fjellstyret i Ø. Slidre bør kunne administrere en skuddpremieordning etter modell fra V. Slidre Fjellstyre.
3. Vurdere felling av noen ryper i 2022 som sendes til undersøkelse for sykdom/parasitter.
4. Deler av fremtidige jaktinntekter avsettes til viltstelltiltak for småvilt.
5. Ny forvaltningsplan for småvilt?
6. Forskningsprosjekt på småvilt i statsallmenningen?
7. Ønskelig med opplæringsjakt for lokal ungdom, også når det ikke åpnes for ordinær jakt.

Med vennlig hilsen

Øystre Slidre Jeger- og Fiskerforening
Anders Frøberg
Styreleder